

NOVEMBER

Všetci svätí začínajú
s nami ten spomienok čas,
keď po roku vraciame sa
k svojim blízkym opäť raz.
Svetlo sviece pripomína
prikrátke života dar,
kvety sa nám privrávajú-
neprežime ho nazmar.
Potom Martin pricvála k nám
na povestnom bielom koni,
celé mesto pooblieka
do trpkých podzimných vôní.
Katarína dá na výber
blata, ľadu ponuku,
spolu s ňou sa uberáme
k tradičnému jarmoku.
Pod šiatrami v našom meste
nesmie veru chýbať nik,
veď nám iste pripravujú
chutný, sladký trdelník.
Mesiac končí ďalším svätým-
oblúbeným Ondrejom,
dievčence si pričarujú
vraj ženícha olovom.

Alžbeta Škurlová

MESTSKÝ ÚRAD INFORMUJE ...

Primátor p. Ján Rubis

1. Pán primátor, v nasledujúcom volebnom období kandidujete na post poslanca Prešovského samosprávneho kraja. Poznáme Vás z Vašej práce pre mesto, známe sú aj Vaše aktivity v organizácii Združenia miest a obcí Slovenska, kde taktiež zastávate významný post. Aké sú Vaše predstavy o najnaliehavejších potrebách v širšom regióne Gíraltoviec, ktoré by ste v prípade Vášho zvolenia presadzovali?

V tomto čase prebieha registrácia kandidátov na poslancov PSK. Ako primátor mesta, predseda ZMOS Šariša a člen strany SMER - SD som prijal kandidatúru na poslanca PSK. VÚC pôsobia prvé volebné obdobie a ukázali opodstatnenie svojej činnosti tým, že zákonným spôsobom na ne prešlo mnoho kompetencií zo štátnej správy, podobne ako na miestnu samosprávu. Tak ako mestá a obce, aj VÚC sú financované zo spoločného balíka peňazí v zmysle fiškálnej decentralizácie, a to z daní zo závislej činnosti. VÚC prevzali zo štátu majetok a samy rozhodujú o jeho zveľaďovaní, využívaní či odpredaji. VÚC sú zriaďovateľmi stredných škôl, polikliník, nemocníc, spravujú cesty druhej a tretej triedy, starajú sa o kultúrno-spoločenské organizácie, pamiatky. V spolupráci s mestami a obcami rozhodujú o regionálnom rozvoji kraja, riešia pracovné príležitosti pre občanov, domovy

sociálnej starostlivosti (detské domovy, domovy pre dôchodcov i ťažko chorých občanov) a mnoho ďalších úloh v zmysle zákona NR SR č. 416/2001, ktorý hovorí o prenesenom výkone miestnej štátnej správy na regionálnu samosprávu a mestá i obce. Ako dlhoročný pracovník v štátnej správe i samospráve chcem prispieť k tomu, aby sa aj do nášho okresu dostali finančné prostriedky zo spoločného balíka PSK na činnosť zriaďovateľských organizácií, opravu ciest, kultúrnych pamiatok, no hlavne aby sa budovali priemyselné parky aj na severovýchod od Prešova.

Vážení spoluobčania, význam volieb do VÚC si často ani neuvedomujete, ale už na regionálnej úrovni (PSK) sa mnohokrát rozhoduje o kvalite poskytovaných služieb, životnej úrovni občanov, kultúrno – spoločenskom vyžití, zdravotníckom zabezpečení a o inom. Je na nás všetkých, aby sme v deň volieb prišli do volebných miestností a svojím hlasom rozhodli o tom, kto bude naše mesto, obvod, okres reprezentovať v PSK vo volebnom období 2005-2009. V tomto období bude mať okres Svidník troch poslancov v PSK, takže si budete môcť vybrať zo všetkých kandidátov troch.

Vážení spoluobčania, ak získam Vašu dôveru, urobím všetko pre to, aby sa aj v našom okrese rekonštruovali cesty II. a III. triedy, hlavne o obciach Železník, Dukovce, Lužany, Kalnište, Radoma a Giraltovce v smere na Bardejov. Rozvoj regionálneho školstva v mestách Giraltovce, Svidník, ochrana kultúrnych pamiatok vo Svidníku a na Dukle, ale aj drevené kostolíky budú mojou prioritou. Rovnako sa budem snažiť, aby v rámci mestskej polikliniky bola občanom dostupná čo najširšia zdravotná starostlivosť, v rátane pohotovostnej služby.

2. Pán primátor, mesto sa nedávno stalo majiteľom budovy našej mestskej polikliniky. Stalo sa teda akýmsi garantom zachovania doterajšej úrovne poskytovania zdravotníckych služieb našim občanom. V tejto súvislosti by sme sa Vás za občanov chceli opýtať, ako sa bude riešiť momentálne zrušená pohotovostná služba. Budú musieť občania v prípade ochorenia dochádzať za pomocou alebo sa nájde iné riešenie?

Mesto Giraltovce sa dňom 1.7.2005 stalo vlastníkom nehnuteľného a hnutel'ného majetku Polikliniky Giraltovce. Od začiatku sa snažíme, aby sa táto zmena čo najmenej dotkla občanov, ktorí sú na zdravotnú pomoc odkázaní. Mesto nie je držiteľom žiadnej licencie na poskytovanie zdravotnej či dopravnej služby, mesto je len vlastníkom budovy. Poskytovanie dopravnej zdravotnej služby a lekárskej služby prvej pomoci má vo svojej licencií Poliklinika Giraltovce I.L.B., ktorej konateľkou je PhDr. Lucia Imreová. Tá požiadala o jej zrušenie PSK odbor zdravotníctva. Dopravnú lekársku službu poskytuje pre Polikliniku Giraltovce Jozef Los Božík zo Svidníka od 1.9.2005. Lekársku službu prvej pomoci zabezpečuje Nemocnica Svidník od 1.10.2005 vo Svidníku, aj keď do dnešného dňa nedostala oficiálne licenciu od PSK ani nemáme oznam z PSK, že túto licenciu odovzdali Poliklinike I.L.B. Vedenie Nemocnice Svidník dňom 1.11.2005 po obdržaní licencie od PSK a uzatvorením zmlúv so zdravotnými poisťovňami začne prevádzkovať lekársku pohotovostnú službu v našom meste. Problém nastal aj ten, že hnutel'ný majetok ambulancie LSPP bol odkúpený Poliklinikou I.L.B., ktorá ho dňom 30.9.2005 zobrala z ambulancie LSPP, a lekári, ktorí by mali zabezpečovať LSPP, nemali vytvorené na túto prácu primerané podmienky. Činnosť LSPP je na rozhodnutí PSK odbor zdravotníctva, ktoré si neplní svoju zákonom určenú povinnosť.

Náčelník Mestskej polície p. Juraj Šima

Prednedávnom občanov mesta zaujala správa o tom, že bolo odcudzených vyše sto tují určených na výsadbu živého plota okolo nového mestského cintorína. Môžete nás informovať o aktuálnom stave vyšetrovania tejto odsúdeniahodnej krádeže? Občania si právom hovoria, že také množstvo tují nemožno skryť pred zrakmi ostatných, teda iste máte aspoň indície o páchatel'ovi.

Na základe oznámenia pracovníkov MsPS v Giraltovcích 22. júna 2005 MsP prijala oznámenie vo veci podozrenia z krádeže 130 ks okrasných tují východných vysokých cca 15 - 20 cm. Tieto tuje boli vysadené vo vnútri nového mestského cintorína na vytvorenie živého oplotenia. Miesto krádeže bolo obhliadnuté, odfotografované. Vysvetlenie podalo v zmysle zákona o priestupkoch celkovo osem osôb, na základe výpovede ktorých MsP preverila okolnosti okolo dvoch možných výskytov týchto okrasných drevín. Ani v jednom prípade však nebolo šetrenie úspešné. V prvom prípade preverenie nepreukázalo výskyt žiadnych okrasných drevín a v druhom prípade išlo o tuje inej odrody a vzrastu podstatne vyššieho, aký bol u drevín na cintoríne. Nakoľko sa nepodarilo zistiť v zákonom stanovenej lehote žiadne skutočnosti k objasneniu skutku a následnému zisteniu osoby páchatel'a skutku, v zmysle ustanovenia § 60 ods. 3 písm. b., zák. SNR č. 372/1990 Zb. bola vec uložená s tým, že po osobe páchatel'a budeme aj naďalej pátrať a v prípade zistenia nových skutočností budeme čitateľov informovať. Zároveň chceme požiadať občanov Giraltovciev, aby v prípade zistenia akéhokoľvek skutočnosti vedúcej k objasneniu tejto krádeže oznámili na naše telefónne číslo alebo osobne.

Riaditeľ CVČ p. Ján Vook

1./ Pán riaditeľ nedávno ste sa ujali novej funkcie. Ako hodnotíte priestorové a materiálové vybavenie nášho Centra?

Čo sa týka priestorového vybavenia CVČ, v tejto chvíli je na priemernej úrovni. Po dohode s pánom riaditeľom ZŠ, Gymnázia a Strednej školy podnikania máme k dispozícii priestory na spomínaných školách. Od budúceho mesiaca bude mať CVČ pôsobisko už aj na základnej škole, čo, verím, prinesie ešte lepšie výsledky. Po materiálovej stránke je CVČ vybavené slabšie, ale v budúcnosti plánujeme CVČ materiálovo zabezpečiť.

2./ Ktoré krúžky ste ponúkli deťom z Giraltovciev a okolia, aký je záujem detí a mládeže o prácu vo Vašej inštitúcii ?

Deťom sme ponúkli široký výber záujmových krúžkov. Najväčší záujem je o cudzie jazyky, ale aj o počítačový a športové krúžky. Doteraz sa nám do CVČ prihlásilo 485 detí a mládeže.

3./ Ako ste zabezpečili personálne obsadenie vedúcich krúžkov?

Záujmové útvary vedie 5 interných a 18 externých pracovníkov.

4./ Čo bude tvoriť prioritu Vašej práce v tomto výchovnom roku?

Prioritou CVČ bude klásť dôraz hlavne na realizáciu programov a projektov, orientovaných na prevenciu a ochranu detí a mládeže pred sociálno–patologickými javmi a potláčanie ich vplyvov. Do praxe budú zaradené aj nové formy spolupráce mládeže s miestnou samosprávou. Medzi úlohy bude patriť aj rozvoj informačných a poradenských služieb pre deti a mládež a vytváranie predpokladov na aktívnu spoluprácu všetkých subjektov, ktoré sa zaoberajú problematikou voľného času detí a mládeže v záujme účinného napĺňania miestnej i regionálnej politiky voči mladej generácii. CVČ vo svojej činnosti bude preferovať tie prioritné úlohy, ktoré vychádzajú z Koncepcie štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži do roku 2007.

5./ Aká je Vaša spolupráca s MsÚ a jednotlivými školami v meste?

Spolupráca s MsÚ a jednotlivými školami je na veľmi dobrej úrovni, za čo vďačím predovšetkým primátorovi Mesta Giraltovece p. Rubisovi, riaditeľovi ZŠ p. Čížekovi, riaditeľovi gymnázia p. Auerswaldovi, riaditeľovi SŠP p. Košalovi, ako aj riaditeľovi ŠZŠ p. Kimák-Fejkovi. Verím, že tieto vzťahy sa nenarušia a spolupráca medzi nami bude naďalej výborná.

Mestská polícia informuje

1. Dňa 25. augusta 2005 oznámila na MsP F.G. z Giraltovec spáchanie priestupku proti občianskemu spolunažívaniu v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 písm. d zák. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ktorého sa dopustil J.J. z Giraltovec. Vec po zdokumentovaní predložená Obvodnému úradu vo Svidníku na prejednanie.
2. Dňa 21. augusta 2005 hliadka MsP zistila spáchanie priestupku proti verejnému poriadku v zmysle ustanovenia § 47 priestupkového zákona, v zmysle ustanovenia § 48 s poukázaním na VZN mesta Giraltovece č. 18/2001 o zákaze požívania alkoholických nápojov na verejne prístupných miestach v meste Giraltovece a proti občianskemu spolunažívaniu v zmysle § 49 ods. písm. d zákona o priestupkoch, ktorého sa dopustili M. F. a I.H. z Giraltovec tým, že konzumovali alkoholické nápoje na verejnom priestranstve na stanici SAD, odmietali uposlúchnuť výzvu policajta a vyhrážali sa mu ujmu na zdraví. Po zdokumentovaní skutku vec predložená Obvodnému úradu vo Svidníku na prejednanie v zmysle § 60 ods. 3 písm. d citovaného zákona o priestupkoch.
3. Dňa 30. septembra počas obchôdzkovej služby hliadka MsP pristihla pri páchaní priestupku proti verejnému poriadku na skládke TKO Š. K. z Giraltovec, ktorý tam neoprávnene uskladňoval domový odpad. Konanie menovaného postihnuté v zmysle zákona 372/1990 Zb. o priestupkoch v blokovom konaní na mieste.

4. V dňoch 26. septembra 2005 a 27. septembra 2005 vykonala súkromná firma Hunter odchyt zabehnutých a túlavých psov na území Giraltoviac. Celkovo bolo zrealizovaných 7 odchyto.

Juraj Šima
náčelník MsP

Spomienka na zosnulých

Príroda sa zmenila. Listnaté stromy takmer úplne zhodili svoj šat. Na konároch sa ešte červenajú šípky, ale aj tých sa už dotkli prvé mráziky. Chránime pred nimi aj chryzantémy, aby sme ich mohli zaniest' tam, kde v týchto dňoch patria. Strapaté hlávky – biele, žlté, ružové, vidieť ich na všetkých cintorínoch. Zapálime k nim sviečky, tichučko stojíme a myslíme na tých, ktorí tu odpočívajú. Myslíme na svojich blízkych, no aj na tých, na ktorých si možno nikto nespomenie. Takmer pri každom hrobe postávajú ľudia. Je to zvláštne. Nikto sa neponáhľa, ľudia sa navzájom zdravia, podávajú si ruky. Mnohí sa nevideli od minulého roku a sú radi, že sa opäť stretli. Veď práve cintorín je to miesto, kde si každý uvedomí, že sme ako steblo vo vetre, že tu sme si všetci rovní. Zošerilo sa, len sviečky blikajú a ožarujú kraj. Akoby sme boli týmto svetlom naplnení, pomaly sa poberáme domov.

Veríme, že duše blízkych žijú a sú v blízkosti toho, ktorý je pravda, nádej, láska, spása i večný život.

M. Gazdičová

Dialóg s otcom

Viem o niekom v nebi,
odišiel bez lúčenia.
V debate s tujami
čaká kvetinový pozdrav od ženy.
„Vyrástla si.“
„Učím sa tvojho Puškina.“
„Nemôžem spať.“
Rodinný totem
pre skúšky a choroby.
Poradňa zatvorená:
Som v zbernom stredisku,
natrvalo.
Život – aký? – ide ďalej.
Vtedy – spolu.
Teraz – v spomienkach.

Nátalia Škurlová

VIETE, ŽE ...

- Október síce štartoval s výdatným dažďom, ale hneď jeho prvé dni nás vrátili do príjemného počasia. Ohlásila sa druhá vlna babieho leta a nám to urobilo veľkú radosť. Deťom predĺžilo letné radovánky, k slovu sa opäť dostali lopty, bicykle, trojkolky, ulice ožili džavotom našich najmenších. Napríklad tá naša Budovateľská ním v posledných rokoch výrazne omladla. V rodičovských domoch sa usadila druhá generácia, vďaka tejto skutočnosti sa mení nielen vzhľad ulice, fasády domov i úprava záhrad i predzáhradiek. Chvalabohu, sú tu aj deti, záruka toho, že ulica bude žiť svojím prirodzeným životom aspoň ďalšie desaťročia.

Na tomto mieste sa mi žiada opäť pripomenúť tým, ktorí rozhodujú o osude mesta, teda o našom spoločnom osude, aké veľmi dôležité je každé nové pracovné miesto na udržanie terajšieho statusu mesta, resp. na jeho perspektívne zveľadovanie.

- Základná škola, žiaľ, konštatovala úbytok prváčikov. V tomto školskom roku sa do dvoch tried dostalo po 28 žiakov. Samozrejme, práca v takýchto početných triedach je náročná, najmä pri mentalite dnešných detí, ktoré často nedokážu zvládnuť ani vlastní rodičia. Ďalších 12 prváčikov tvorí vlastne nultý ročník, ktorý sa vyučuje podľa zvláštneho programu pre deti z menej podnetného prostredia.
- Ročníky 1.-4. sa v tomto roku zmestili už takmer všetky (až na jednu triedu) do pavilónu C (bývalá materská škola). Aj to hovorí o klesajúcom trende pôrodnosti v našom meste.

Podobne je na tom aj Špeciálna základná škola, aj tu je perspektíva podobná. Nie je to však iba náš špecifický problém, týka sa celej Európy, resp. tzv. „západného“ sveta. Mladí neuvažujú o väčšom počte detí, neskôr sa vydávajú a ženia, aj potom ešte často odkladajú narodenie prvého dieťaťa. A často je to veru z objektívnych príčin. Nemajú byť, boja sa straty dobrého zamestnania, resp. ho doma vôbec nemajú, a pri práci v zahraničí je ťažko zároveň plánovať si rodinný život. Časy sa menia. Len či k lepšiemu ?

- Minule ma zaujal televízny šot z oblasti Spiša, konkrétne mestečka Rudňany. Bývalá bašta rudného priemyslu na východe Slovenska dnes chátra, budovy slúžiace na výrobu, oddych i kultúru sa premenili na ruiny. Chlapi pracujú v Čechách, Nemecku, Anglicku, Španielsku, Švajčiarsku. Nechýbajú ich šikovné ruky doma? V tejto súvislosti som sa zaujímala o súčasný osud nášho bývalého kožiarskeho kolosu, ktorý postihol podobný osud. Z počutia so sa dozvedela, že závod momentálne prežíva hlboký útlm výroby, pracuje v ňom asi desiatka žien, šijú pár desiatok párov obuvi denne. Aká je perspektíva týchto priestorov, na to sa opýtame ich majiteľa a výsledok nášho rozhovoru prinesieme v nasledujúcom čísle Spravodajcu.
- Začiatkom októbra si Slovensko a jeho školy pripomenuli Týždeň i Deň rodičov. V súvislosti s tým sa uskutočnili aj u nás na východe mnohé aktivity v podobe Dňa otvorených dverí pre rodičov. Rodičia mali možnosť nazrieť za brány škôl a zvnútra spoznať prácu učiteľov a svojich detí. Čo giraltovské školy? Nemali tú potrebu stretnúť sa s rodičmi menej formálne pri nejakom športovom či kultúrnom podujatí? Iniciatíva môže vychádzať nielen od učiteľov, sú tu aj rodičia, ktorí mali mať snahu zmeniť oficiálny vzťah učiteľ – rodič na vzťah partnerský. Svetlú výnimku tvorí iba Domov sociálnych služieb v našom meste.
- Naše záhrady boli ešte v októbri živým výstaviskom krásnej úrody. Napr. veľké žlté dyne svietili v záhrade mojej susedy p. Mikulovej ako dve obrovské slnka. Ako sa dá dosiahnuť taká dyňová úroda? Podľa p. Mikulovej im nevenovala nijakú zvláštnu pozornosť. Dokonca ich siala neskôr ako zvyčajne, a to medzi zemiaky. Potom im už dala tzv. „pokoj“. A ony sa možno práve preto odvdáčili svojou

nevšednou veľkosťou i prekrásnou farbou. Nuž, pani Mikulová sa nerada chváli, ale „kto umí, ten umí.“

- V súvislosti s nedávnou výstavkou kvetov, zeleniny a ovocia som pátrala po tajomstve úspešnosti aj ďalšej viacnásobnej víťazky p. A. Majerníkovej. Ako dopestovala takú nádhernú kalu? Prezradila mi, že v zime ju drží v chladnejšom priestore, nechá ju oddýchnuť, veľmi ju ani nezalieva. Na jar ju potom vyvenčí, teda dá na schody medzi ostatné kvety. Vyberá pre ňu radšej polotieň, prílišné slnko nemá rada. V minulom roku mala aj prekrásne obrovské forsítie, tie však v tohoročnom chladnom a daždivom lete veľmi neprosperovali.
A jej ďalšie záhradkárske úspechy (paprika, zemiaky, cibuľa atď)? Podľa nej úspech je zakotvený priamo v nás. Ak máme k niečomu vzťah, ono sa to ukáže vo forme pekného výsledku. Ale uznáva, že každý potrebuje úspech už na začiatku. Ten totiž povzbudí, nedovolí, aby sme sa vzdali. Ja si však myslím, že každý úspech si žiada veľa práce a more trpezlivosti. A práve to pani Betka svojim záhradným zverencom denne dáva.
- Potuček nám opäť trpí vďaka ľuďom, ktorí tam vyvážajú svoj odpad namiesto toho, aby ho umiestnili v kontajneroch. Čo keby sme si na námestí usporiadali (podobne ako v Snine) výstavku odpadkov získaných v okolitej prírode. Koľkí z nás by sa museli červenáť, keby tam spoznali svoje veci, ktoré im v minulosti slúžili. Za pokus by to stálo, veď príroda sa nevie brániť. Ale v poslednom čase dáva o sebe stále častejšie vedieť, nezdá sa vám?
- Hádam všetci sme v druhej októbrovej dekáde navštívili novú predajňu textilu a obuvi vedľa Girexu. Prevádzkuje ju nový majiteľ z Čadce a ponúka výber oblečenia pre deti i dospelých. Je tu teda ďalšia možnosť výberu vianočných darčiekov.
- Hlavná kontrolórka MsÚ sa 24. októbra opäť stretla s poslancami mesta pri prerokovaní priorít rozpočtu mesta na r. 2006.
- Mestom sa v októbri viac ozývala angličtina poznačená tak trochu prímiesou francúzštiny. Vysvetlenie? Združená stredná škola podnikania hostovala na svojej pôde mladých Francúzov v rámci spoločného výmenného projektu. Snažiť sa zdokonaľovať v jazyku museli aj dospelí, ktorí vo svojich rodinách ubytovali mladých z cudzieho sveta. Takže, milí dospeláci, konečne je tu motivácia zdokonaľovať sa v cudzích rečiach.
- 18. októbra navštívil naše mesto ďalší významný predstaviteľ strany SMER p. Róbert Kaliňák. V zasadačke MsÚ spolu s ním pred občanmi vystúpil aj kandidát na poslanca VÚC Prešovského samosprávneho kraja p. Ján Rubis, primátor nášho mesta, ktorý tu predstavil svoju koncepciu rozvoja nášho najbližšieho regiónu. Svoje predstavy o budúcnosti kraja predstavil prítomným aj p. Cyril Dudáš, kandidát na poslanca VÚC Prešov za stranu SNS zo Svidníka.
- Na MsÚ pribúdajú sťažnosti na hluk a znečisťovanie prostredia na pravom krídle budovy „Letiska. Obyvatelia bloku V sa obrátili s petíciou na pracovníkov mesta, aby riešili pre nich tento nepríjemný pretrvávajúci problém.
- Dňa 20. októbra sa učitelia mestských škôl stretli v kaviarni Letisko, aby si spolu pripomenuli Európsky deň učiteľov. Podujatie zorganizoval Odbor školstva pri Ms úrade v Giraltovcach. K príjemnej atmosfére a dobrej nálade nepochybne prispel aj bohatý program, ktorý dodala ZUŠ.
- 25. októbra si diplom Celoslovenskej rady rodičov za prínos pre rozvoj školstva prevzali aj traja ocenení z nášho mesta – primátor mesta J. Rubis, p. Klára Gamčíková a Mgr. Jolana Michalková. Slávnostný akt ocenenia sa konal na Zvolenskom zámku pri príležitosti Európskeho dňa rodičov a škôl.

- Základná škola v Giraltovciach rozbehla v októbri nový projekt schválený Európskym sociálnym fondom. Jeho cieľom je vzdelávanie detí z menej podnetného prostredia a uľahčenie prístupu na stredoškolské štúdium. V rámci celého Slovenska boli schválené len 3 takéto projekty, naša ZŠ získala jeden z nich.
- 26. novembra sa aj v našom meste uskutočnia voľby poslancov a župana Prešovského samosprávneho kraja. Za naše mesto kandidujú pán – Ján Rubis, primátor mesta. Pozývame všetkých občanov k volebným urnám.
- Rodičia detí z III. C triedy ZŠ si pripísali na svoje konto dobrý bod. 8 z nich iniciatívne nalakovali lavice v triede a prispeli tak k skultúrnemu prostrediu v ktorom trávajú ich ratolesti značnú časť dňa.
- Svoje priestory v rámci Dňa otvorených dverí otvorili pre širokú verejnosť dňa 25.10.2005 v Domove sociálnych služieb. Umožnili tak našim občanom nahliadnuť do života tých, ktorí dlho boli vyčlenení na okraj spoločnosti. Nová riaditeľka DSS Mgr. Slávka Vojčeková má o ich živote inú predstavu – priblížiť ich verejnosti a verejnosť zasa vtiahnuť do ich života. Aby sme sa naučili vnímať našu rôznosť, na to mal slúžiť aj 25. októbrový deň. Podrobnejšie informácie sa dočítate v nasledujúcom mesiaci.
- Dve dvojice študentiek z gymnázia a ZŠS SD Jednota zrealizovali aj na pôde nášho mesta v rámci Okresnej organizácie zrakovo postihnutých vo Svidníku verejnú zbierku Biela pastelka, Jej cieľom bolo získať dobrovoľný príspevok na pomoc nevidiacim a slabozrakým ľuďom, ktorí žijú aj v našom prostredí.

Alžbeta Škurlová

ZO ZÁŽITKOV VO SVETE

Livingston

Mesto v severnom New Jersey a moje siedme pracovné miesto v priebehu dvoch mesiacov. Bohatá americká rodina s dvoma nevychovanými deťmi ma prijala do práce po tom, čo odišla Lena späť do Tuly. Pracovné podmienky zneli – od pondelka od 5. popoludní do soboty po polnoci, začiatok pracovnej doby o 8. ráno do 9. večer. Dôkladné upratovanie, obed, nákupy, psy, pranie, žehlenie, a samozrejme, od 3. popoludní deti. V dome nainštalované kamery, že sa človek nemôže v súkromí ani poškrabať v nose bez toho, aby to nebolo na zázname. Deti mi dali zabrat'. Podobná skúsenosť z môjho prvého pobytu v štátoch s tým rozdielom, že pôvodné 4 deti boli zvládnuteľnejšie ako tie dve. Výchova „veškerá žiadná,“ denne trieskali dvermi do tváre rodičom a mne, ak nedosiahli svoje. Trestom bol zákaz sledovania televízie, vzápätí zrušený. Deti, zvyknuté na panské maniere a prítomnosť lacnej európskej pracovnej sily, mi hádzali papuče do tváre s poznámkou, uprac to. Hodila som ich späť s rovnakou odpoveďou. Opakovali sa hygienické nedostatky z predchádzajúcej rodiny. Misky pre psov sa umývali v spoločnej myčke riadu. Najťažšou časťou bolo upratovanie. Prísna šéfka neodpustila nič a nechutným spôsobom kritizovala nedostatky. Deň vďaka vzdania sa naskytla šanca na voľno. Zakročila pani domu a na prosbu svojej mamy, nech ostanem doma a oddýchnem si, odvetila, že si musím tie peniaze nejako odrobiť. Z bohatej večere sa mi ušli zvyšky a posedávajúc bokom od všetkých v rohu kuchyne, som sa

dusila na nechutnom macese. Nasledujúci týždeň mi omylom preplatila 7 dolárov. Na obálke za ďalší týždeň stála poznámka: stiahnutých 7 dolárov z minulého týždňa. Zvyknutá na americkú skúposť, som s opovrhujúcim úsmevom zišla do mojej izby v suteréne. Niečo vyše mesiaca po nástupe zdochol jeden zo psov. Bol chorý už chvíľu. Pani panicky vytočila číslo rodinného psychológa radiac sa, ako to oznámiť deťom. Povešť predchádzajúca môj príchod do tejto absurdnej krajiny sa potvrdila. Na všetko potrebujú psychológa a právnik.

Práca vydržala tri mesiace. Vlastnou chybou som sa o ňu pripravila. S dôverčivosťou cudzinca som poprosila pani domu o pomoc pri vybavení zamestnania, sponzora, teda papierov. Prekvapujúco milo prisľúbila pomoc. O pár dní sa začali na stole povalovať útržky papierov s menami, osobnými informáciami a telefónnymi číslami. Došlo mi, že si hľadajú za mňa náhradu. O tri týždne v nedeľu ráno mi Dávid zabúchal na dvere a oznámil, že ma viac nebudú potrebovať. Veci si môžem vyzdvihnúť neskôr. Zrušila som výlet do New Yorku s Ilonou pre nedostatok nálady a odišla sa uklidniť do známej spoločnosti v Roselle. V pondelok som poprosila o posledný nocľah u bývalých šéfov a odmietnutá nocovala v rosellskej izbe na treťom poschodí.

V utorok začali 14-dňové prázdniny a obnovené volanie po agentoch. Osadenstvo izby sa zmenilo. V spoločnosti štyroch šesťdesiatničok som počúvala klebety, sťažnosti na ťažkú prácu a lamentovanie z jej nedostatku. Večer sa suterén zaplnil hosťami a problémy akoby neexistovali. Ruské melódie natriasali dom a absolventka Lomonosovej univerzity sa natriasala v oduševnenom tanci spolu sním. Neskôr odmietla nahliadnuť na fotomontáž a zahanbil ju srdcervúci smiech ostatných. Moje osobné sťažnosti na nevďačných zamestnancov odmenila chvíľka ruskej, nie najhodnotnejšej, ale výstižnej poézie.

„veter ... more ližet sušu,

deti kakajut v garšok s baľšije v dušu! „

Končil sa tretí krátkodobý pobyt v Roselle bez práce. Dom v stráni, únik pred americkou spoločnosťou medzi svojich, oddych od fyzicky a emočne namáhavej práce. Dom klebiet, nekonečného čakania na odpoveď agenta, zafajčená kuchyňa, bláznivé spolubývajúce insomniačky, ktoré budia celú izbu o 6. ráno a na oplátku dostávajú výstrahu, že poletia von oknom aj s budíkom. Sobotňajšie stretnutie, keď sa všetci zlezú dokopy a oslavujú víkend. Dom, ktorý v čase núdze prichýlil a na ktorý sa chce rýchlo zabudnúť ako na počiatočné najťažšie obdobie v štátoch.

Natália Ostrowská, rodená Škurlová

MLAĎ VO SVETE

A sme opäť v roku 2001, opäť v Bukurešti na ďalšie štyri roky.

Bukurešť prešla podstatnou zmenou, obchody sú plné pestrého tovaru, výborných potravín, všetko sa dá kúpiť. Najviac tam investujú Taliani, ale aj Američania, Francúzi, Nemci, Česi. Bukurešť navštevuje veľa turistov kvôli vzácnym historickým pamiatkam, ktorí sa nedali odradiť predsudkami a negatívnou prezentáciou Rumunska v zahraničí. Aj napriek prísnemu Čaučeskovmu režimu sa zachovali vzácne kláštory a cirkevne stavby. Mnohých láka aj Transylvánia, Drakulovo rodisko.

Aká je náplň činnosti slovenského veľvyslanca v Rumunsku a jeho spolupracovníkov? Tvorí ju politická, ekonomická, kultúrna a vojenská oblasť. Preto je samozrejmé, že naša ambasáda je miestom stretnutí našich vládnych predstaviteľov i parlamentu. Hostoval u nich

viackrát prezident, premiér, predseda parlamentu, takmer všetci ministri i mnohí slovenskí podnikatelia.

Na každom veľvyslanectve je konzulárne oddelenie – zaoberá sa konzulárnymi prípadmi (havárie, straty, okradnutie atď.) našich občanov a vydávanie víz pre občanov Moldavskej republiky.

Rumunsko je cieľom návštev aj našich umelcov a kultúrnych predstaviteľov – v Cipári bola napr. zorganizovaná výstava maliara a ilustrátora M. Cipára.

Tu treba poznamenať, že Rumuni všeobecne a zvlášť politici sú jazykovo veľmi zdatní, ovládajú francúzštinu, nemčinu, angličtinu, ale ruštinu nie, za socializmu sa u nich neučila. Evka ale dodáva, že ona svoju ruštinu využíva, lebo je dnes samozrejme stretávať vo svete ruských podnikateľov a turistov, mnohí diplomati tiež hovoria po rusky. Preto vo svete rastie záujem o výučbu ruského jazyka.

Evka ako manželka veľvyslancu nemôže byť zamestnaná (roky sa jej však do dôchodku nezaratúvajú, je to chyba našej legislatívy). Napriek tomu jej činnosť je bohatá a pestrá, okrem iného sprevádza manžela na rôzne podujatia a sama organizuje stretnutia, napr. na MDŽ bolo pozvaných na ambasádu z Medzinárodnej asociácie asi 100 žien spolu s manželkou rumunského premiéra. Takéto stretnutia bývajú náročné na prípravu, je potrebné pripraviť pohostenie, kultúrny program a byť dobrou hositeľkou.

Veľkému záujmu sa teší Vianočný diplomatický bazár, ktorý organizuje Medzinárodná asociácia žien. Naša ambasáda má veľký úspech, ponúka medové perníkové domčeky, krásne zdobené, ktoré sú záležitosťou Evky, (viď fotografia) chutia aj naše placky a slovenský guláš.

Zvláštnu kapitolu v Evkinom živote tvorí organizácia a všestranné zabezpečovanie kultúrnych podujatí.

Takými to boli Organový koncert v Sibiu pri príležitosti spomienky na J. L. Bellu, ktorý tu žil 40 rokov, organový koncert v katolíckom chráme v Bukurešti, mnohé vernisáže výtvarných umelcov rôzneho zamerania.

Naša ambasáda organizovala aj gitarový koncert, džezové dni, kde sa úspešne predstavil mladý džezový umelec P. Lipa mladší. V divadle vystupoval košický balet, celá organizačná časť vrátane pozvania hostí pripadla ambasáde, a teda v značnej miere Evke.

Srdcovou záležitosťou Evky sú Slováci v Rumunsku. Hneď na úvod treba povedať, že podľa nej sa im venuje minimálna pozornosť a starostlivosť zo strany nášho štátu. Oficiálne sa ich k slovenskej národnosti hlási 17-tisíc, v skutočnosti je ich oveľa viac, žijú hlavne v Nadľaku, ich história je už 200 – ročná. Žijú v oblasti Banátu, stretávajú sa v mestách, kde majú svoje kluby. Žijú aj v čisto slovenských dedinách, majú svoju Asociáciu Slovákov. V severnej časti Rumunska je 47 slovenských ZŠ, 13 MŠ, 2 lýceá – jedno z nich nesie meno J.G. Tajovského, ktorý tu pôsobil ako bankový úradník. Slovenský jazyk sa učí aj na Univerzite v Bukurešti, je oň záujem. V niektorých slovenských dedinách chýba elektrina, voda, plyn, prístupové cesty, v školách je nedostatok všetkého – preto z Bratislavy už niekoľkokrát išli do Rumunska zbierky kníh, časopisov, CD a iných pomôcok pre slovenské školy.

Každá v našich očiach maličkosť je pre tamojších Slovákov veľkou udalosťou. Na jednej z nich sa zúčastnil aj pápežský nuncius a náš europoslanec p. Fígel – pri 10. výročí zavedenia elektriny v dedine Gemelčička.

Všetkých, aj p. Fígel'a a pápežského nuncia, vyviezli do dediny na slávnosť iba na terénnych autách (15 km), lebo tam nie je cesta. Evka s rodinou žije skutočne v krajine najväčších paradoxov. Napríklad v Bukurešti sa vozia na oficiálne akcie v peknom BMW so štátnou vlajkou, ale do niektorých slovenských dediniek ich vozia iba na terénnych autách, kónských povozoch alebo idú peši (okolo 10 km) do kopcov.

Tu chce Evka vyjadriť veľké poďakovanie svojim rodičom, že z nej doslova a dopísmena urobili „dievča do koča i do voza.“

Za najväčší projekt sa v súčasnosti pokladá prebudovanie kláštora na hospic, ktorý si zaumienili mnišky s Temešváru. Samozrejme, aj tu chýbajú peniaze, preto Evka poprosila Medzinárodnú asociáciu o pomoc. Z asociácie prišlo 5 žien z Kanady do Temešváru, darovali 5 tis. EUR na vybudovanie pracovne a zariadenie kuchyne. Ďalší kontakt nadviazala s írskym kňazom, ktorý tiež významne prispel, podobne ďalšia Američanka a jeden americký kňaz.

Predstavme si, ako vyzerá slovenská dedina Gemelčička. Je 20 km dlhá, dom na každom kopčeku, v zime zaviata cesta. Sestričky vtedy prichýlia deti na noc na faru, ktorá sa vybuďovala za pomoci švajčiarskej charity, je tam zriadená aj ambulancia. Garantmi všetkého sú slovenskí kňazi (ako štyria mušketeri), udržiujú slovenský jazyk, kultúru a chod slovenskej komunity vôbec. Sú manažermi i psychológmi, spovedníkmi i liečiteľmi v jednej osobe. Takto vyzerá dobročinnosť v praxi.

A akí sú tamojší Slováci? Podľa Evky tak trochu uzavretí, možno kvôli svojej izolovanosti. Sú ale dobrosrdeční. Nepýtajú, keď však dostanú, treba dať aj návod, čo ďalej.

Do dedinky Nová Huta prišli cez organizáciu Človek v ohrození počítače pre celú triedu. Pre ďalšie školy zabezpečilo veľvyslanectvo počítače, televízory a CD prehrávače z vlastných peňazí.

Teda pokrok preniká aj do odľahlých dedín. Napriek výslovne negatívnej prezentácii Rumunska v našich médiách. To je Evke najviac ľúto. Ona najlepšie vie, že je to krajina, ktorú hodno navštíviť, má nesmierne bohatstvo kultúrnych pamiatok, žije v nej veľa dobrých i zaujímavých ľudí. Jedným z nich je bývalý rumunský kráľ Michal. Stretnutie s ním je najkrajším, najsilnejším a najemotívnejším zážitkom v živote Evky. Osobné priateľstvo ju viaže nielen s kráľom Michalom, ale aj kráľovnou, ich dcérou – princeznou Margarétou a princom, ktorí žijú na zámku v Bukurešti (predtým žili v exile vo Švajčiarsku). Evka s manželom bola pozvaná na súkromnú večeru k nim, kde bol prítomný iba kráľ, kráľovná, princ, princezná a ona s manželom (obsluhoval ich princ).

Oslovovať kráľa a kráľovnú Vaše Veličenstvo a princa a princeznú Vaša kráľovská výsosť (podľa špeciálneho kráľovského protokolu) bolo pre ňu plné nádherných emócií, navyše sú to veľmi príjemní veselí a prirodzení ľudia. Oblúbení sú aj u rumunského ľudu.

Princ a princezná chodievajú na slovenské kultúrne akcie a vernisáže. Páči sa im aj na Slovensku. Boli pozvaní na obed na Slovenskej ambasáde. Evkinmu otcovi dobre padlo, keď sa dozvedel, že princ a princezná jedli huby v hubovej polievke, ktoré nazbieral on.

Evka žije živú rozprávku, ktorá má svoj pekný koniec ukončením ich vyslania.

Lúčime sa s Evkou poslednou otázkou:

Čo jej dal život po boku diplomata život plný stretnutí, ale aj plný zväzujúcich povinností?

Jej odpoveď znie: Človek sa naučí byť maximálne tolerantný a dodáva: Často rozmýšľam nad otázkou – Kto vlastne som a vychádza mi nasledujúca odpoveď: manželka slovenského veľvyslancu s reprezentačnými povinnosťami, nedobrovoľne nezamestnaná, normálna mamina, ktorá varí, pečie, perie a žehlí, učí sama svoje deti a občas varí pre 100 alebo 300 ľudí, varí pre prezidentov, ministrov, šľachticov a princov a ktorá možno po návrate do Bratislavy bude uvažovať znova na Úrade práce v dlhom rade, aký kostým si oblečie na večernú recepciu a diplomatickú večeru s veľvyslancami.

Škurlová, Gazdičová

ŽIJÚ MEDZI NAMI.

Život učí človeka pokore. Je to už dávno preosiata pravda života. Vekom sa stávame opatrnejší, viac si všímame iných ľudí, ich potreby, želania a starosti, pomaly odbúravame pancier sebeckosti, ktorý v mladosti tesne obopína každého z nás.

Pán DEZIDER JUHAS, sa oslobodil zo svojho panciera, vek 58 rokov mu už na to dal plné povolenie. Narodil sa 9.6.1947 tu v Giraltovciach a svoje rodné mesto nikdy neopustil. Ukončil základnú školu, poľnohospodárske učilište a zamestnal sa. Otec mu zomrel pomerne mladý, vo veku 41 rokov, a tak sa pán JUHAS stal živiteľom rodiny. Z tohoto dôvodu pri vojsku odslúžil iba tri mesiace a hneď po návrate začal pracovať. Sedem rokov bol zamestnaný v mlyne v Marhani, potom na určitý čas v Poľnohospodárskom nákupnom podniku, no jeho najmilšie spomienky sa viažu na pomerne dlhé životné obdobie okolo 20 rokov, ktoré strávil v kožiarskych závodoch. Tvrdí, že túto prácu miloval, nitoval a obracal tašky, dodnes s úsmevom spomína na svoju majstrovú pani Bartošovú. V kožiarskych závodoch sa realizoval aj ako hudobník. Mladý DEŽO už od detstva nasával hudbu, žil ňou. Otec bol známym hudobníkom v kapele JÁNA JUHASA / Kikého/. Bola to stará partia výborných cigánskych muzikantov, ktorí hrávali na svadobných hostinách a zábavách a pán Dežo, ktorý dostal tento talent do vienka už v kolíske, sa pri nich priučil k ich majstrovstvu. V roku 1973, keď začal pracovať v kožiarskych závodoch, sa stal zároveň členom hudobnej kapely súboru KOŽIAR, vedúcim súboru bol pán CÍNA a pod jeho vedením z pána DEZIDERA JUHASA sa stal pojem v oblasti hudby. Súbor sa prezentoval na rôznych oslavách, bilanciaciach, svadbách a členovia hudobnej kapely určitý čas pravidelne hrávali v mestskej vinárni.

Občas súbor KOŽIAR hosťoval aj v materskom závode v Liptovskom Mikuláši, pri jednej návšteve pán JUHAS pozval aj manželku, tiež pracovníčku Kožiarskeho závodu, no vo všeobecnom chaose zabudol naložiť violu. Musel si vypočúť, že ženu nezabudol, no violu áno. Hral na tom, čo narýchlo vypožičali, no zvládol to. Pán DEZIDER JUHAS na čas prežitý v kožiarskom závode spomína veľmi rád, boli to krásne roky života, prežité naplno. Mal rád svoju prácu a život mu dal šancu plne sa realizovať aj vo svojej životnej láske, hudbe. Sám si uvedomuje, že dostal od života veľký dar, ktorý nie je nadelený každému. Život človeka je však v rovnováhe, to sa potvrdilo aj v jeho prípade, dar talentu a práce je poznamenaný odriekaním na zdraví, ktoré ho trápia už od mladosti.

Soboty v živote muzikanta patria svadbám. A pán DEZIDER JUHAS v záujme svojej rodiny odohral veľa svadieb nielen v našom mestečku, ale aj v širokom okolí. Robil to z duše rád, lebo tak mal možnosť finančne prilepšiť svojej rodine. A on vždy kládol rodinu na prvé miesto, vždy vedel, že to je hlavná priorita ľudského života. Oženil sa pomerne mladý, ako 19-ročný, spolu s manželkou vychovali 4 synov a 1 dcéru, dnes už majú 12 vnúčat a tvoria pevnú rodinu. Jeho manželka je príkladnou gazdinou, jej pevná ruka vládne v celej domácnosti. Pán JUHAS sa teší zo svojej rodiny, je pyšný na to, že jeho syn kráča v jeho šľapajach, je absolventom ZUŠ, to znamená, že doba sa pohla, prirodzený talent sa rozvíja pod odborným vedením.

Dnes pán DEZIDER JUHAS je už na dôchodku, zdravotný stav mu nedovoľuje pracovať. No tvrdí, že jeho povaha to nevyhovuje, ako rád by ešte pracoval, bol v dennom kontakte s ľuďmi, lebo človek potrebuje iného človeka, no nejde to. Je veriacim človekom, spolu s manželkou pravidelne navštevujú bohoslužby a takto vedú aj svoje deti. Keď pomocný biskup BOBER celebroidal omšu pre Rómov na Veterníku, pán Juhas zorganizoval rómsku kapelu, ktorá prispela k omši spevom a hudbou. Bolo to dojímavé gesto z jeho strany, ukázal čosi zo svojho vnútra, zo svojho životného smerovania. Naši Rómovia sú veriaci, tvrdí pán JUHAS, je pravdou, že početná rómska komunita pravidelne navštevuje kostol. Oblúbili si domáceho kňaza a v kostole nachádzajú prístav pokoja a životného utíšenia.

Je november, dušičkový čas, a naši Rómovia pri rozlúčke so svojimi mŕtvymi zachovávajú starý rituál, vyprevádzajú ich na poslednú cestu za doprovodu kapely. Sú to dojímavé rozlúčky, lebo ich hudba v týchto prípadoch chytá za srdce, samozrejme, dôležitý je vzťah k človeku, s ktorým sa lúčia navždy. Spolužitie bielych a Rómov je v našom meste pekné, iste, situácia nie je dnes ružová, veľa obyvateľov je bez práce a tak sa vzťahy občas aj vyostria, no aj to patrí k životu. Podľa pána JUHASA by Rómovia v našom meste potrebovali vodcu, ktorý by im bol pevnou záštitou.

Pán DEZIDER JUHAS berie život reálne, je ostrieľaným pútnikom na svojej životnej ceste, a tak praje mladým, aby využili svoj talent a um a rozvíjali svoje prirodzené schopnosti. Východisko vidí v práci, zamestnanie je dôležité pre každého, tak v úsilí hľadať si prácu netreba poľavovať a predčasne hádzať flintu do žita. Každý raz v živote dostane príležitosť, len sa jej treba chytiť. Radí mladým, aby sa vždy zdatne pasovali so životom, ako to svojho času urobil aj on sám.

Anna Mitaľová

AKO TO VIDÍM JA!

Občianske združenie rómskych občanov –RK Giraltovce je zapojené do aktivačnej činnosti v rámci nášho mesta už druhý rok. O tom, čo robíme a ako robíme, som už písal. Písal som aj o tom, akú približne hodnotu sme vytvorili. Teraz by som chcel poukázať na niektoré nedostatky v rámci mesta.

Do aktivačnej činnosti máme zapojených 70 uchádzačov o zamestnanie. Vytvorili sme 5 pracovných miest s minimálnym platom 6 500,- Sk mesačne. Dve tretiny z bonusu, ktorý poskytuje Európsky sociálny fond a štát, idú na platy a odvody. V čom je pes zakopaný? No v tom, že od MsÚ sme zatiaľ nedostali žiadnu dotáciu – ani sme o ňu nežiadali, ale faktúry za odvoz kontajnerov, ako aj vývoz odpadu multikarom nám chodia jedna radosť.

Uvediem príklad. Od júna 2005 do októbra 2005 nám Mestský podnik služieb vyfakturoval približne 11 000,- Sk. Uvediem jednu pikošku: v Špeciálnej základnej škole sme prevádzali stavebné práce. Bol potrebný aj cement, a preto namiesto riaditeľa ŠZŠ som požiadal MsPS ja o dovoz cementu zo stavebnín. Aké bolo moje prekvapenie, keď pri kontrole faktúr som zistil, že máme vyfakturovanú aj túto operáciu približne za 500,- Sk. Podľa mňa je to nehoráznosť. Nehoráznosťou je aj to, že smetisko je už nefunkčné a chvála bohu stále sa odpad vyváža na nefunkčné smetisko. Kto vlastne je za to zodpovedný? Pri prudkých dažďoch (lejako) ten odpad zo smetiska sa dostáva aj do potoka pretekajúceho Kukučínovou ulicou. My to čistíme a OZRO-RK platí za odvoz, a pritom vždy má platiť alebo platí za vývoz TKO, ktoré zabezpečuje mesto alebo MsPS. Pýtam sa, kto je zodpovedný za smetisko a vývoz TKO?

Ide mi o to, aby sa MsÚ nezbavoval zodpovednosti za vytváranie divokých skládok, potom by možno nedochádzalo k tomu, že od smetiska smerom dole miznú dlaždice z priekopy, a pritom jedna dlaždica stojí okolo 100,- Sk.

OZRO – RK prevádza aj bude prevádzať aktivačné práce nie preto, že má z toho nejaký finančný úžitok, ale preto, aby mesto Giraltovce bolo stále krajšie, ale hlavne čistejšie.

O to nám ide !

Tak to vidím ja!

Jozef Cina

PO KONCERTE „SPOJME SRDCIA PRE ZDRAVIE“

O druhom októbrovom hudobnom sviatku v našom meste nemožno hovoriť len ako o čírom muzikálnom prežitku. Vo veľkej sále kultúrneho domu sa 12. októbra stretli ľudia, pre ktorých motto benefičného koncertu predznamenáva nielen chuť a ochotu stretnúť sa spolu pri krásnom kultúrnom zážitku, ale tiež snahu urobiť niečo aj pre tých druhých.

Presne tak to konštatoval aj čestný hosť benefičného koncertu poslanec NR Slovenskej republiky, predseda strany SMER Dr. Róbert Fico. Keď sa pri rozlúčkových slovách pozrel na sálu vrchovato naplnenú ľuďmi, hodnotil toto podujatie ako „potrebu ľudí stretávať sa a zároveň urobiť niečo pre tých, ktorí sú bezmocnejší ako my.“

Áno, naozaj sme sa zišli mnohí, ktorých tešia tóny piesní, náš folklór, tance v podaní Topľanu a Giraltovcana.

Neubránili sme sa však dojatiu ani pri úvodnom hudobno -slovno-tanečnom vystúpení klientov z Domova sociálnych služieb. Je dobré, že si našli cestu k nám, v poslednom čase spestrujú kultúrne podujatia v meste a dávajú im akýsi ľudskejší rozmer.

Obrovský úspech zaznamenali obidve hudby, hudba FS Topľan a detská hudba pri ZUŠ v Giraltovciah. Takmer sme si ani nevšimli výmenu starších, skúsenejších, ktorí vystriedali mladších hudobníkov, zohrávajúcich sa ešte iba rok. Obe hudby si vyslúžili obrovský aplauz prítomných. Slovom ocenenia a chvály na ich adresu nešetril ani predseda VÚC MUDr. Peter Chudík, ani ďalší významný hosť koncertu poslanec Národnej rady SR p. Jaroslav Ivančo zo Svidníka. Obaja priamo na pódiu prisľúbili našim ľudovým hudbám možnosť vystúpiť pri rôznych príležitostiach na rôznych pódiumoch Slovenska. Predseda VÚC MUDr. Chudík dal našim mladým umelcom vysoký stupeň ohodnotenia aj svojím konštatovaním, že po vypočutí všetkých týchto výkonov nemusíme mať obavy o budúcnosť kultúry na Slovensku, tá je v dobrých rukách.

Poteší to srdce každého, kto má naše mesto rád, keď sa stretávame s úspechmi našich mladých. V takých chvíľach sme hrdí, že Giraltovcie si aspoň svojou kultúrou a školstvom vybojujú dobré meno a zviditeľňujú pozitívne naše mesto.

Zaslúžený obdiv patril aj sestram Kačmárovým, s ktorými v triu vystúpila aj ich mama, koncert spestrilo aj tradičné vystúpenie speváckej dvojice Ondrej Majer – Anna Lechmanová. Piesňami prispela aj populárna Anna Servická, Iveta Svítková, Mirka Lacová a Mária Šmajdová. Mali sme možnosť obdivovať aj tanečné umenie Giraltovcana a Topľanu v niekoľkých tanečných vstupoch.

Vyššie dvojhodinový venček uvitý zo vzácných kvetov našej ľudovej klenotnice zavíšil krst prvého CD-čka mladej speváčky Simony Kačmárovej. Krstní rodičia MUDr. Peter Chudík a Jaroslav Ivančo pokrstili nové CD lupeňmi ruží a zaželali mu úspech pri hľadaní si cesty k poslucháčom.

Simonka ďakovala všetkým, ktorí jej akokoľvek pomohli na ceste k doterajšiemu úspechu symbolickým kvetom, a treba povedať, že jej vystúpenie sledovali a svojou účasťou ju priamo podporili jej učitelia, vedenie školy, vyučujúci ZUŠ. Tí všetci si pokladali za svoju povinnosť prísť na koncert svojej žiačky.

Záverečný nástup všetkých účinkujúcich, slová poďakovania a ocenenia, no najmä slová záverečnej piesne v citovom podaní sestier Kačmárových naplnili prítomných pocitom, že slová piesne: SPOJME SRDCIA PRE ZDRAVIE,

LÁSKA ŽIAĽU DÁ TAK BOZK.

ĽUDIA, PODOJME SI RUKY,

SVET BOLESTI MÁ UŽ DOŠŤ

by nemali stratiť platnosť ani v dnešnom svete zameranom často na iné hodnoty. Mnohí hostia koncertu i prítomní diváci konštatovali, že 12. október dal nášmu mestečku tak trocha

iný rozmer, posunul nás medzi tých, ktorí dokážu urobiť niečo pre seba, ale aj pre iných a vedia to urobiť na vysokej úrovni. A za to patrí vďaka všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na príprave i realizácii tohto podujatia.

Organizátori podujatia Mesto Giraltovce - oddelenie kultúry, Slovenský zväz sclerosis multiplex a Prešovský samosprávny kraj ďakujú sponzorom tohto podujatia – Mestskému bytovému podniku, Anne Paľovej z predajne Klenoty, Agroslužbám s. r. o. Giraltovce a Vladimírovi Juhovi . Výťažok z koncertu v hodnote pošleme organizácii Slovenský zväz sclerosis multiplex.

Vďaka patrí aj ZUŠ (vedeniu, kolektívu učiteľov i rodičov) za pomoc pri organizovaní koncertu a za bohatú účasť rodičov detí, tiež mestskej organizácii ZPCCH a oddeleniu kultúry pri MsÚ. Tí všetci majú zásluhu na peknom výťažku benefičného koncertu, ktorý tvorí sumu 9.200,- Sk, ku ktorej výraznou čiastkou prispeli aj hostia z Francúzska.

Alžbeta Škurlová

Nikto nemôže povedať, že sa nás to netýka !

Rozhodla som sa, že napíšem o práci v našom zariadení a o spolupráci so Združením na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím vo Svidníku. Nebudem písať o tom, čo robia aj iné domovy sociálnych služieb na Slovensku, ale rada by som prezentovala to, čo si myslím, že robíme a pripravujeme do budúcnosti.

Domov sociálnych služieb v Giraltovciach poskytuje sociálne služby pre deti a dospelých občanov v celoročnom a dennom pobyte. Finančne sme napojení na rozpočet VÚC Prešov, ktorý nás aj metodicky riadi.

Život našich klientov bol jednotvárný a stereotypný. Celé dni trávil za múrmi nášho „domova“, bez vyhladky na zmenu. Niektorých z nich síce brávali rodičia na víkendy a sviatky domov, ale aby sa tým zmenil ich každodenný život, to sa nedá povedať. Zážitky, dobrodružstvá či bežný život poznali len z televíznej obrazovky alebo z rozprávania ľudí, s ktorými boli v kontakte. Sestričky, opatrovatelky a vychovávateľky sa im snažili spestriť dni rôznymi činnosťami, ale stále sa to odohrávalo v tom istom prostredí. Vychádzky do okolia, ktoré podnikali, sa väčšinou odohrávali neďaleko rušných komunikácií zaplavených autami a smogom. **A potom sa to stalo !** Prišiel sponzor, ktorý nám daroval minibus, s ktorým sa môžeme odvieť tam, kam chceme a v oveľa väčšom počte. Tak sa môžeme dopraviť na rôzne zaujímavé miesta, na ktorých nás čakajú nové, vlastné zážitky a dobrodružstvá. V poslednom období si objednáваме aj „ veľký autobus“ a cestuje nás oveľa viac. Takto spoznávame celé okolie. Naposledy sme navštívili ZOO v Košiciach.

Od roku 1996, kedy bolo mesto Giraltovce územne začlenené do okresu Svidník, niektorí naši zamestnanci sa stali členmi Združenia na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím vo Svidníku. Poslaním ZPMP je podpora činností a opatrení zameraných na pomoc a podporu ľuďom s mentálnym postihnutím. Okrem iného ZPMP spolupracuje so štátnymi, súkromnými, cirkevnými, odbornými, neziskovými a ďalšími organizáciami. Vzhľadom na to, že sme členmi ZPMP, môžeme sa zúčastňovať na všetkých aktivitách združenia, o ktorých nás informujú, prizývajú nás na ne, zapájajú nás do svojich projektov. Takto si naši klienti našli veľa nových kamarátov, spoznali nové tety, ujov, nové prostredie, do ktorého sa často a veľmi radi vracajú. K utužovaniu priateľstva a k dobrej nálade prispievajú kultúrnym

programom. Rozhovormi, stretnutiami, rôznymi ďalšími aktivitami, ktoré poriadajú, nás presviedčajú, že chcú spolupracovať s takými ľuďmi, ako sú naši klienti.

Ďakujem ZPMP vo Svidníku, že na nás nezabúdajú, že nás zapájajú do svojich aktivít, projektov a verím, že spoločnými silami sa nám budú ľahšie prekonávať bariéry, ktoré ešte stále pretrvávajú v očiach širokej verejnosti.

Domov sociálnych služieb v Giraltovciach otvára dvere novým priateľom. Je to naša ponuka Vám, ktorí nás chcete spoznať, ale hlavne nám pomôcť. Naši klienti by veľmi radi prijali kamarátov, ktorí by vo voľnom čase prichádzali s nimi kresliť, spievať, tancovať, ale aj niečo nové ich naučiť, niečo také, čo ich inak obohatí. Snažíme sa naplniť pojem integrácia ľudí so špecifickými potrebami. **Veď nikto nemôže povedať, že sa ho to netýka !**

Jana Digoňová
členka ZPMP pri DSS Giraltovciach

Bol to naozaj hudobný sviatok

6. október patril v Giraltovciach hudbe. Tej najlepšej kvality, akú na Slovensku máme. V predchádzajúcom Spravodajcovi sme avizovali hosťovanie Moyzesovho kvarteta v našom meste. Hudobné teleso, ktoré 30 rokov tvorilo súčasť Slovenskej filharmónie a hosťovalo na koncertných pódiami celého sveta, prinieslo svoje umenie do malých provinčných Giraltoviec. Neuveriteľné, ale stalo sa! Rozmýšľala som, ako sa stávajú takéto paradoxy. Odpoveď je jednoduchá. Má to na svedomí trhovú mechanizmus. Ten ako prvý požiera kultúru a nahrádza ju bezduchými realityšou. A tak toto kvarteto vynikajúcich hudobníkov v zostave – primárius J. Slávik, druhé husle p. Török, viola p. Lakatoš a violončelo p. Mucha po zrušení ich existencie v rámci Slovenskej filharmónie začalo svoju muzikantskú púť po Slovensku. A my, ktorí sme koncerty podobnej úrovne nikdy nemohli naživo vnímať, sme mali možnosť vypočuť si hodinový koncert tej najvyššej kvality. Veľkí ľudia sú skromní. Vedia, že vedia, ale uvedomujú si, že nikdy nemôžu vedieť všetko. Z toho pramení ich pokora, srdečnosť. A práve s ňou sme sa mohli stretnúť pri hudobníkoch najvyššieho rangu. Srdečné slová uvádzajúceho violončelistu vyvolali úsmevy na tvári prítomných a naladili nás vypočuť si diela Borodina, Haydna i záverečný prídavok na veselšiu nôtu, ktorým vlastne pripomínajú publiku svoje tridsiate narodeniny. Preto aj názov skladby Happy birthday.

Neviem, aké pocity mali muzikanti pri pohľade na ani nie celkom plnú zasadačku MsÚ, ich výkon to však celkom určite neovplyvnilo. Ich hudba naplnila celú sieň až po okraj. Umelci hrali s takým zánietením, akoby predvádzali svoje umenie v newyorskej Carnegie Hall. Vďaka im za to, že svoje publikum nedelia na veľké a malé.

Kytica pre každého z nich, stand ovation (potlesk postojáčky), ktorý pár minút neutíchal, privolal umelcov späť a oni pridali ešte malú Dvořákovu skladbu.

Večer s Moyzesovým kvartetom patrí bezpochyby medzi ojedinelé hudobné udalosti v našom meste. Vďaka umelcom za večer plný nádhernej hudby. Vďaka aj tým, ktorí zorganizovali toto hudobné podujatie, teda vedeniu a kolektívu ZUŠ v Giraltovciach.

Alžbeta Škurlová

Realizácia slovensko – francúzskeho projektu sa úspešne rozbehla

Slovensko je už viac ako rok členom Európskej únie. Ak chcú byť jeho obyvatelia v tomto mnohonárodnom zoskupení úspešní, je nevyhnutné, aby vedeli komunikovať aspoň v jednom cudzom jazyku.

To si uvedomili aj v Združenej strednej škole Spotrebných družstiev (ZSŠ SD) Jednota v Giraltovciach a zapojili sa do jazykového projektu Comenius 1, programu Socrates. Práve na návrh slovenských študentov bol pomenovaný CHAMOIS (kamzík).

„Cieľom jazykového projektu je vzájomné zdokonaľovanie sa slovenských aj francúzskych študentov v anglickom jazyku, spoznávanie dvoch odlišných regiónov a života v nich,“ dozvedeli sme sa od Jany Bačišinovej, koordinátorky projektu na slovenskej strane.

Od 10. do 22. októbra 2005 navštívila školu skupina dvadsaťštyri študentov so svojimi pedagógmi z Lycee agricole de Savoie z La Motte-Servolex z francúzskeho Savojska. Domáci študenti a pedagógovia pre nich pripravili bohatý a zaujímavý program.

Po 26-hodinovej ceste autobusom čakala francúzsku skupinu chutná večera a ubytovanie v internáte ZSŠ SD Jednota.

Ďalší deň nasledovalo prijatie u primátora Giraltovec Jána Rubisa, ktorý ich privítal na pôde mesta a oboznámil ich s jeho históriou a aktuálnou situáciou v ekonomickej, politickej a kultúrnej oblasti.

V stredu nasledovala prehliadka Prešova. Okrem historických pamiatok navštívili SOU SD Jednota, kde sa konala celoslovenská súťaž Gastro Coop Slovakia 2005. Tam podporili študentov z Giraltovec, ktorí na súťaži reprezentovali svoju školu. Cestou z Prešova sa zastavili vo firme Radoma v Kapušanoch, kde ich zaujala výroba sladkých mrazených pochúťok. Večer si pozreli benefičný koncert *Spojme srdcia pre zdravie* a prispeli na charitatívne účely.

Štvrtok a piatok boli termínom dvojdňového výletu do Vysokých Tatier, kde študenti prenocovali na Zamkovského chate. V našich horách sa cítili ako doma, lebo žijú pod masívmi Álp.

Sobota a nedeľa boli dňami, ktoré prežili francúzski študenti v rodinách domácich študentov. **„Prežil som pekný víkend v slovenskej rodine. Ochutnal som slovenské špeciality. V sobotu večer sme boli na diskotéke. Na Slovensku sa mi páči. Určite sa sem ešte vrátim,“** povedal nám o svojich dojmoch jeden z francúzskych študentov.

Druhý týždeň pobytu začal pre Francúzov návštevou farmy v Lužanoch a motorestu Jami v Kračúnovciach, kde ochutnali halušky, strapačky, pirohy a zemiakové placky. Prišli im zaspievať členky súboru Kračúnovčan.

Bardejov a skanzen v Bardejovských kúpeľoch boli ďalším cieľom návštevy francúzskych hostí. Neskôr v stolovačke na internáte zhliadli ručné práce a remeselné výrobky našich starých otcov a materí.

Mesto Svidník, skanzen vo Svidníku, Domaša, roľnícke družstvo vo Vyšnej Olšave a miesta bojov 2. svetovej vojny v okolí Dukly boli cieľom predposledného výletu.

Levoča, Spišský hrad a ranč v Hodkovciach boli miestami, ktoré navštívili Francúzi vo štvrtok. Zaujímavou pre nich bola aj možnosť vidieť scény z nakrúcania filmu Posledná légia.

Piatok, posledný deň pobytu, bol dňom spoločnej sumarizácie výsledkov prvej mobility v rámci projektu. Podvečer im prišli zahrať, zaspievať a zatancovať členovia súboru Topľan.

22. októbra sa autobus s francúzskymi študentmi vybral späť do Francúzska.

Počas takmer dvoch týždňov pobytu francúzski aj slovenskí študenti prežili veľa zážitkov a skúseností, ktoré priebežne spracovávali v troch jazykoch – francúzskom, anglickom a slovenskom. Podelia sa o ne so spolužiakmi na svojej škole, lebo majú aj bohatú fotodokumentáciu.

Projekt CHAMOIS odchodom francúzskych študentov nekončí. Bude prebiehať počas celého školského roka vzájomným zbieraním a porovnávaním informácií o živote v oboch krajinách a regiónoch a jeho pokračovaním bude dvojtýždňový pobyt študentov z Giraltoviec vo francúzskych Alpách, kedy dokončia spoločný finálny produkt, ktorý bude mať rôznorodé podoby. Ale o tom až v niektorom z nasledujúcich čísiel Spravodajcu mesta Giraltovce.

-PK-

ČÍTALI SME, VIDELI SME ...

Slová sú celoživotná ozvena

Dané slovo, máš moje slovo, slovo robí chlapa ...

Tieto a ďalšie podobné výrazy akoby do súčasného sveta ani nepatrili, ich skutočný význam patrí minulosti. A náhrady? Super, v pohode, kopec toho či onoho, ale aj takých, ktoré v televízii nesmú zaznieť, nahrádzané pípaním. Netreba zabudnúť ani na slovník našich čelných predstaviteľov, ktorým sa navzájom častujú, ale ani na tie, ktorými nás presviedčajú o platoch, cenách, ale aj obhajujúce ich pravdu, aj keď sú úplne odlišné, ale vraj vždy v súlade

so zákonom. Deti a mladí vôbec vraj málo čítajú a tomu zodpovedá aj ich slovná zásoba, keď je na úkor kvality bohatá na iné výrazy, vyjadrenia, ktoré sa v ich slovníku udomácnili.

Úvaha Evy Jaššovej v Živých slovách – Slová sú celoživotná ozvena sú preto nanajvýš aktuálne. Spomína na jednu Ezopovu bájku, v ktorej si kráľ zavolať kuchára a rozkázal mu pripraviť najlepšie jedlo. Pripravil mu jazyk a dodal: „Jazykom sa dá povedať veľa pekného, dobrého, dokonca aj zachrániť život.“ Potom mu kráľ povedal, aby mu pre zmenu priniesol najhoršie jedlo. Kuchár mu však znova priniesol jazyk so slovami: „Jazykom možno spôsobiť veľa zla, slovom možno ublížiť viac ako mečom.“ Áno, vyslovené slovo môže mať účinok povzbudivý, liečivý, ale môže spôsobovať i duševnú bolesť, ktorá môže prerásť aj do skutočnej choroby. Je to do veľkej miery slovo, ktoré nás nevedomky formuje už od malička. Je šťastím, ak dospelí dieťa slovom pohládzajú: „Si šikovný, usilovný, sme šťastní, že ťa máme.“ Ale neraz naši malí počúvajú aj: „Si nešikovný, strapatý, aký si zlý, čo z teba len vyrastie!“ Ozvenou zaznievajú neraz po celý náš život.

Vedela o tom čosi i matka speváka Carusa, ktorého po prvých pokusoch o spev znevažovali, že to znie akoby... Ona ho však presviedčala, že má naozaj veľký talent, ba chodila radšej bosá, len aby pre syna mala na hodiny spevu. Nebyť jeho matky, možno by bol svet chudobnejší o jeden z najkrajších tenorov. Jej opakom je však iná matka, ktorá bízavala svojho syna možno aj s dobre mienenými vyhrázkami, že jedného dňa skončí v polepšovni. Syn akoby zlým slovom svojej matky uveril a naozaj skončil medzi nehodnými. Mali by sme k slovu pristupovať tak akosi rúfusovsky – pokľaciačky a s čistým srdcom. Ono totiž môže mať rovnaký dosah ako reálny skutok.

Škola nás učí veľa vecí, poznávame vzdialené kraje, stupnicu tvrdosti kovov, ale neraz neovládame stupnicu mäkkosti srdca. Nedozieme sa, ako sa správne prihovoriť tomu, na koho šťastí nám záleží alebo kto je nám zverený. O to viac to platí pre slovo, ktoré odznie na verejnosti alebo v médiách. Byť známym – znie niekedy ako výzva dneška. Tzv. celebrity sa vyrábajú akoby na počkanie. Pritom význam slova celebrita je – slávna, chýrna, vážená osoba, osobnosť, znamenitosť. Tie skutočné osobnosti však neraz zostávajú nepostrehnuté.

Len pre zaujímavosť, anketa medzi stredoškólakmi ukázala, že medzi poprednými idolmi slovenskej mládeže sa vyskytla i moderátorka mládeži neprístupného erotického programu, tak napr. v Anglicku čestné miesto idolu stredoškólakov zaujal oxfordský profesor. V tejto súvislosti by sme mali zvažovať, aké méty, slovník, idoly ponúkame najmä mládeži.

Naše slová dávajú nášmu zovňajšku pomyselný šat, mejkap, dušu, definujú nás. Znižujú nás buď na úroveň cynikov, grobianov, s ktorými nerado prehovoriť, alebo nás dvíhajú na piedestál dávajúc nám charizmu človeka, ktorého stojí za to počúvať.

M. Gazdičová
Zdroj – Živé slová

V ZNAMENÍ JESENE

V dňoch 20.-28.10.2005 kolektív učiteliek Materskej školy v Giraltovciah inštalovaním výstavky jesenných plodov umožnil nazrieť všetkým návštevníkom do pestrej ponuky jesennej záhrady.

Vestibul materskej školy sa premenil na krásnu farebnú krajinu, ktorá žiarila pestrými jesennými farbami. Mohli sme tu vidieť množstvo kreatívnych nápadov, ktoré svedčia o tom, že kolektív učiteliek materskej školy má stále čo ponúknuť všetkým, ktorí materskú školu navštívia.

Pomoc poskytli aj rodičia, ktorí prinášali do materskej školy ovocie, zeleninu, tekvice, ktoré sa v šikovných rukách učiteliek premenili na stonožky, strašiakov, mladuchy, korytnačky,

sovy, ježkov a iné zvieratá. Rodičov sme zapojili aj do tvorby šarkanov pre svoje deti, ktoré si púšťali na školskej šarkaniáde. Tieto doma zhotovené šarkany budú v budúcnosti skrášľovať interiér materskej školy. Výstavku i šarkany mohli vidieť aj starí rodičia, ktorých sme v našej škole privítali 25.10. 2005 na stretnutí a posedení so svojimi vnúčatami. Deti potešili starých rodičov básničkami, pesničkami i tancom, ktorý si na túto príležitosť nacvičili.

Verím, že takto strávené popoludnie so svojimi vnúčatami bolo sprestrením a obohatením nielen pre starých rodičov, ale aj ich vnúčatá.

Moje poďakovanie patrí celému kolektívu zamestnancov materskej školy i všetkým rodičom, ktorí svojou pomocou tiež prispeli k úspešnému priebehu spomínaných podujatí.

Mgr. Daniela Rogul'ová
riaditeľka školy

O KAMZÍKOVI SKOČKOVI

Kedysi veľmi dávno, keď ešte nad všetkou zverinou na Slovensku vládol duch najvyšších slovenských hôr, Duch Tatier, žil so svojou čriedou na skalistých vrcholoch hôr aj mladý kamzík Skočko. Sprvoti sa pásol ako ostatní kamaráti, hral sa s nimi, skákal zo skaly na skalú, no neskôr sa mu to zunovalo a skákanie po vrchoch ho nebavilo. Zapáčil sa mu život malých kamarátov kamzíkov – svišťov. Videl ako bezstarostne behajú, ako vedia šantieť na trávnatých svahoch, ako sa vedia rýchlo skryť pred nebezpečenstvom alebo zlým počasím. – To by bol život pre mňa, - povedal si Skočko a vybral sa za Duchom Tatier.

- Och, ja nešťastný, Duch Tatier, pomôž mi. Už nechcem skákať po skalách, chcem byť malým rýchlym svišťom a žiť bezstarostne ako oni.

- Bude, ako si želaš, - povedal Duch Tatier a tak sa aj stalo.

Skočko sa zmenil na malého svišťu a už aj pobehoval s malými kamarátmi po trávnom svahu. Premena však nebola úplná. Hoci mal telo svišťu, na hlave mu zostali kamzície rožky, a tie sa mu stali takmer osudnými. Počas hier s kamarátmi svišťami zrazu zaznel poplašný hvizd, ktorý upozorňoval na nebezpečenstvo. Všetky svište sa rozbehli do nôr a rýchlo v nich zmizli, iba Skočko sa rožkami zachytil o vchod do nory a len – len že unikol ostrým pazúrom sokola, ktorý lovil svište.

Keď sa Skočko prebral zo šoku, vybral sa opäť za Duchom Tatier.

- Ach, ja nešťastný, Duch Tatier, pomôž mi. Už nechcem byť svišťom, je to nebezpečné. Chcem byť sokolom. Ten lieta voľne nad horami, tomu je dobre.

- Bude, ako si želaš, - povedal Duch Tatier a tak sa aj stalo.

Skočko sa zmenil na mladého sokola a už aj poletoval nad končiarimi Tatier. Premena však nebola úplná. Hoci mal telo sokola, ostali mu silné svalnaté nohy kamzíka, a tie sa mu stali takmer osudnými. Keď poletoval nad horami, zrazu okolo neho preletel šíp, za ním druhý. Tretí mu odrazil pierko z krídla. Len – len sa mu podarilo uletieť pred poľovníkmi do bezpečia.

Keď sa Skočko prebral z úľaku, vybral sa znovu za Duchom Tatier.

- Joj, ja nešťastný, Duch Tatier, pomôž mi. Už nechcem byť sokolom. Takmer ma zostrelili poľovníci. Chcem byť králikom, ktorý každému ujde.

- Bude, ako si želaš, – povedal Duch Tatier a tak sa aj stalo.

Skočko sa zmenil na bystrého králik a už aj pobehoval po lesnej čistinke. Premena však nebola úplná. Hoci mal telo králik, zostali mu kamzičie kopýtka, a tie sa mu stali takmer osudnými. Ako tak pobehoval po čistinke, kamzičie kopýtka narobili hluk, a ten prilákal líšku, ktorá sa vidiac Skočka tešila na chutnú večeru. Veru mal čo robiť, aby jej ušiel.

Keď sa Skočko vydýchal, vybral sa po štvrtýkrát za Duchom Tatier.

- Jaj, ja nešťastný, Duch Tatier, pomôž mi. Bol som svišťom a ohrozoval ma sokol, bol som sokolom a strieľali po mne poľovníci, bol som králikom a takmer ma ulovila líška. Duch Tatier, pomôž mi poslednýkrát. Chcem byť kamzíkom ako som bol kedysi. Kamzíkom je v Tatrách najlepšie. Skáču po skalách, pozorujú hory z výšky a keď sú šikovní a bystrí, nehrozí im žiadne nebezpečenstvo.

- Veru, veru, Skočko. Dlho ti trvalo, kým si prišiel na to, kde je tvoje miesto na svete. Som rád, že to už vieš. Bude, ako si želaš, - a tak sa aj stalo. Skočko sa opäť zmenil na kamzíka ako bol kedysi, a už znovu skáče so svojou čriedou po tatranských skalách.

/Žiacka práca, ktorá je súčasťou projektu Chamois – Kamzík na Združenej strednej škole SD Jednota/

PREZENTOVALI SA ...

V dňoch od 10. – 13. 10. 2005 sa žiaci ZSS Jednota Giraltovce zúčastnili celoštátnej súťaže v odborných zručnostiach žiakov **GASTROCOOP SLOVAKIA 2005 v Prešove**.

Súťažilo sa v týchto odboroch:

Predavač, predavačka - disciplína - zabal'te kozmetický darčekový balíček priateľovi, priateľke k 18. narodeninám a prezentovať potravinárske výrobky COOP JEDNOTA SLOVENSKO z pozície dílera.

Za túto disciplínu 1. miesto sa zlaté medaily získali žiačky 3 ročníka: Marta Nigošová a Lucia Tušeková.

Čašník, servírka - disciplína – dokončíte dezert, ktorého základom sú palacinky a dokončíte predjedlo zo sladkovodných rýb s prípravou teplej omáčky (pre 3 osoby). V tejto disciplíne súťažila žiačka 3. ročníka MIRKA GDOVINOVÁ a získala 2. miesto, striebornú medailu.

Kuchár – disciplína – dokončíte jedlo z kačacích prs s teplou omáčkou a pripravte suši so studenou omáčkou (pre 3 osoby) .

V tejto disciplíne súťažil žiak 3.ročníka DOMINIK KAČMÁR a získal 2. miesto, striebornú medailu.

Dievčatá MARTA NIGOŠOVÁ a LUCIA TUŠEKOÁ pripravili darčekový kôš pre novorodenca, ktorý bol vyhodnotený zlatou medailou.

Žiaci MIRKA GDOVINOVÁ a DOMINIK KAČMÁR dostali od predsedu komisie (pre kuchára) MIMORIADNE OCENENIE za kreativnosť sympatiu a tímovú spoluprácu.

Všetky majsterky odborného výcviku zo ZŠ SD JEDNOTA Giraltovce žiakom čo najsrdečnejšie blahoželajú a želajú im do budúcnosti všetko najlepšie.

Jana Sebešová

Trh zaujímavosti

Podľa najnovšej správy OSN vzrastie populácia Zeme z dnešných 6,5 miliárd na 9,1 miliardy obyvateľov do roku 2050. Najľudnatejšou krajinou sveta by sa do roku 2030 mala stať India, ktorá prekoná Čínu. Takmer nulový nárast zaznamenajú vyspelé krajiny, kde by sa mala zachovať úroveň približne 1,2 miliardy obyvateľov.

Druhý najväčší strom z kalifornského sekvojového národného parku sa kedysi vypínal do výšky 77 metrov. Jeho kmeň mal pri zemi obvod 31 metrov. Dnes ho ohrozujú privaly snehu a víchrice. V roku 2003 poškodil sekvoju požiar a ďalšie nešťastia ju znížili o 35 metrov. Stále je však trocha zelený, z kmeňa vyrastá už iba zopár zelených konárov.

Vedci odhalili tajomstvo večného ľadu. Medzinárodnému tímu odborníkov sa podarilo objasniť záhadu vzniku večného ľadu, vďaka ktorému sa pred 2,7 miliónmi rokov sformovala Arktída. Z doterajšieho prieskumu vyplývalo, že Európu a Severnú Ameriku v tomto období pokrýval ľadovec, čo vedci považujú za dôsledok poklesu priemerných teplôt a následného zamrznutia Severného ľadového oceánu. Teraz však vedci vysvetlili, ako sa mohlo v tejto oblasti nahromadiť také množstvo ľadových kryh, ktoré vydržali až dodnes. Teplejšie letá a chladnejšie zimy spôsobili, že v priebehu letných mesiacov sa do atmosféry vyparovalo viac morskej vody. Padalo preto viac snehových zrážok, ktoré tvorili vrstvy sladkej vody. Tá potom pri veľkom poklese teplôt počas zimy rýchlo zamrzala, až vznikol večný ľad.

UPOZORNENIE !!!

Sociálna poisťovňa opätovne upozorňuje na podvodníkov

Sociálna poisťovňa opätovne zaznamenala prípady podvodníkov, ktorí sa vydávajú za pracovníkov poisťovne. Podvodníci sa preukazujú falošnými dokladmi a oslovujú dôchodcov nielen na ulici, ale často sa snažia osobne dostať do ich bytov.

Sociálna poisťovňa dôrazne upozorňuje verejnosť a predovšetkým dôchodcov, že je vylúčené, aby jej zamestnanci osobne navštevovali dôchodcov v byte a žiadali od nich pod zámienkou výhry, daru či doplatku k dôchodku finančnú hotovosť. Sociálna poisťovňa neorganizuje žiadne výherné súťaže, neposkytuje dary a všetko, čo súvisí s výplatou dávok sociálneho poistenia, oznamujeme svojim klientom písomne alebo formou verejného oznamu prostredníctvom médií.

V prípade, že občania budú mať podozrenie, že ich oslovil, resp. navštívil podvodník, odporúčame to neodkladne oznámiť najbližšiemu obvodnému oddeleniu policajného zboru.

DO POZORNOSTI

Zadarmo sa do kúpeľov dostane menej ľudí

1. Zoznam pacientov, ktorí majú šancu dostať sa do kúpeľov zadarmo, sa od septembra zúžil. Od denného poplatku už totiž nebudú oslobodení nijakí pacienti v skupine B, finančné úľavy nechali poslanci Národnej rady len v kategórii A. Čiže pri chorobách, kde si pacient v kúpeľoch dopláca len 50 korún na deň.

Za kúpele teda aj naďalej nebudú musieť nič platiť deti do troch rokov, darcovia krvi, ktorí majú aspoň striebornú Janského plaketu, či vojaci základnej a civilnej služby, ak je ich diagnóza zaradená do A skupiny.

Novela zákona zvýhodnila pacientov, ktorí idú do kúpeľov kvôli chorobe z povolania. Kým dnes sú v skupine C ako samoplatci, od septembra sa ich choroby presunú do skupiny B a za kúpele tak zaplatia menej. Za denný poplatok 150 korún na jeseň a v zime a 220 korún na jar a v lete majú béčkari nárok na stravu a štandardné ubytovanie. To je ubytovanie v 2 – lôžkovej izbe bez sociálneho zariadenia.

2. Čo sa zmení od septembra

- ruší sa oslobodenie pacientov od poplatkov v B a C kategórii
- choroby z povolania prejdú zo skupiny C do B
- kúpele bude môcť v niektorých prípadoch predpísať opäť aj všeobecný lekár

3. Poplatky v kúpeľoch (na deň)

- A kategória – 50 Sk
- B kategória základný štandard – 150 Sk (október až marec)
- B kategória základný štandard – 220 Sk (apríl až september)
- B kategória vyšší štandard – individuálne podľa kúpeľov (cca od 300 Sk)
- základný štandard – najmenej dvojposteľová izba bez sociálneho zariadenia (spoločné na chodbe)
- C kategória – pacient si platí všetko sám
- pobyt sprievodcu v A kategórii – 100 Sk

4. V kúpeľoch neplatia ani korunu

- deti do 3 rokov veku
- nositelia najmenej striebornej Janského plakety
- vojaci vykonávajúci povinnú vojenskú službu
- občania vykonávajúci civilnú službu
- osoby v hmotnej núdzi, ktoré sa preukážu rozhodnutím úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o dávke v hmotnej núdzi a príspevkoch k dávke v hmotnej núdzi, platia len prvé tri dni pobytu, od štvrtého dňa neplatia
- za pobyt sprievodcu v kúpeľoch neplatia deti do 3 rokov veku ani osoby do 18 rokov veku, prijaté na onkologickú liečbu
- ide však len o pacientov, ktorí patria do A kategórie

(Pravda 4. augusta 2005)

Výsledky 1.kola futbalovej ligy žiakov o Pohár primátora mesta Giraltovce

Mladší žiaci :

Základná škola - Špeciálna základná škola 19 : 4

Góly: Bartoš 6, Kurty 4, Novák 3, Godla 3, Čurlík 2, Cigán 1 - Kurej 4

Kurima - Gymnázium 2 : 8

Góly: Tvardzik, Murcko – Hajda 4 , Biroš 2 , Gajdoš 2

CVČ - voľno

Starší žiaci:

Základná škola - Špeciálna základná škola 29 : 13

GÓLY: Kmec 9, Roba 6, Šoltys 5, Varganin 4, Hrabek 2, Jackanin 2, Briško 1 – F. Balian 10,
Kurej 2, Z. Balian 1

Kurima – Gymnázium 17 : 17

Góly: Kysel' 9, Podubinský 4, Sokol 4, Fil'akovský 1, Cibul'ka 1, - Vertal' 5, Verčimák 4, Bilý 2,
Vařovský 1, Čabala 1

Tabuľka: MŽ

	p.z.	v	p	r	skóre	body
1. ZŠ	1	1	0	0	19:4	2
2. Gym.	1	1	0	0	8:2	2
3. Kurima	1	1	0	0	2:8	0
4. ŠZŠ	1	1	0	0	4:19	0
5. CVČ	0	0	0	0	0:0	0

Najlepší strelci:

1. Bartoš 6 - ZŠ
2. Kurty 4 - ZŠ
3. Hajda 4 - Gym.

Tabuľka: SŽ

	p.z.	v	p	r	skóre	body
1. ZŠ	1	1	0	0	29:13	2
2. Kurima	1	1	0	0	19:13	2
3. Gym.	1	1	0	0	13:19	0
4. ŠZŠ	1	1	0	0	13:29	0
5. CVČ	0	0	0	0	0:0	0

Najlepší strelci:

1. Kmec 9 - ZŠ
2. Kysel 9 – Kurima
3. Roba 6 - ZŠ

ZPOZ

Do radov obyvateľov nášho mesta

**Vieru Harčarikovú
Dianu Kacvinsku
Šimona Martina Tkáč
Melániu Vargovú**

V mesiaci novembri svoje životné jubilea oslávia jubilanti

Jozef Schrenk	50	Milan Bališčák	65
Ján Katuščák	50	Helena Mikulová	70
Andrej Kmec	50	Zuzana Juhová	70
Juraj Kaňuch	50	Jozef Koval'	70
Ľudmila Čajková	55	Mária Cigánová	75
Juraj Dvorský	55	Anna Kuseková	75
Michal Vasil	55	Anna Cvelihárová	80
Magdaléna Cinová	60	Zuzana Handzušová	85
Pavel Janovič	60		
Anna Vojčeková	65		
Mária Mikulová	65		
Milan Varganin	65		

Manželstvo uzavreli

Luboš Hricik	-	Jana Mihalčíková
Mikulášová		Giraltovce
Jozef Holeva		Mária Capková
Giraltovce		Družstevná pri Hornáde
Mgr. Ivan Varecha		Mgr. Miriam Paľová
Košice		Giraltovce
Radoslav Šoltýs		Jana Daniščáková
Giraltovce		Giraltovce
Jozef Fečo		Anna Bednárová
Giraltovce		Brezov

Dušan Hamara
Železník

Marcela Vasiliaková
Giraltovce

Daniel Imrich
Giraltovce

Martina Talianová
Giraltovce

Slavomír Calko
Brusnica

Martina Holevová
Giraltovce

Marek Kaňuch
Lužany pri Topli

Michaela Petrová
Giraltovce

Peter Švač
Giraltovce

Zuzana Rabská
Šandal

Slavomír Vojtek
Giraltovce

Anna Eliašová
Kračúnovce

SLOVAN SA UDOMÁCNIL V III. LIGE

Do konca jesennej časti III. futbalovej ligy ostáva odohrať ešte dve kolá. V tabuľke sa mužstvá postupne rozdeľujú podľa svojich cieľov a ambícií. Top favoritom súťaže je celok Stropkova, ktorému bude dýchať na chrbát Trebišov. V ďalšej skupine sú mužstvá, ktoré sa budú snažiť o miesto v novej II. lige. Patria do nej rezervy Košíc, Prešova, St. Ľubovne a Vranova. Veľmi dramatický a neľútostný boj sa očakáva na konci tabuľky. Zostúpi len jeden klub. Najviac ohrozené sú kolektívy Svidníka, Nižnej Myšle a Giraltoviec. K nim sa môže zamiešať aj Barca. Ostatné mužstvá si budú udržiavať bezpečné pozície. Futbalová verejnosť východoslovenského regiónu si určite všimla stabilizovanie výkonnosti giraltovských futbalistov. Títo po zbabranom úvode a vynútenom doplnení sa v III. lige udomácnili a ich výkony majú stúpajúcu tendenciu. Giraltovčania sú dôstojným súperom všetkých a najmä na domácom ihrisku začali vyhrávať a získavať cenné body. Derby stretnutie s Bardejovom prinieslo dramatický boj. V zápase boli emócie a nervozita hostí po nariadenom pokutovom kope vyústila do sťažnosti na riadiaci orgán. Predtým po skončení I. polčasu došlo k potýčke J. Matiho s brankárom hostí pred bránou Bardejova, ktorú však rozhodcovia a väčšina divákov nevidela. Škoda, že sa skúsený futbalista Slovana nechal vyprovokovať. Keďže tento moment nezachytil videozáznam, naparila disciplinárka na podnet komisie rozhodcov Slovanu pokutu 8 500 Sk za nerešpektovanie rozpisu súťaže. Na druhej strane je potrebné konštatovať, že sťažnosť BŠK Bardejov tiež nespĺňala predpísané náležitosti a nemala byť prejednávaná. Veľmi dôležitý bo zápas v Nižnej Myšli. Hralo sa praktický o 6 bodov. Domáci však do hry dali viac srdca a zaslúžené vyhrali. Hráči z Giraltoviec túto prehru odčinili už v zápase proti Vranovu. Hlavne v II. polčase hrali veľmi dobre a fanúšikov potešili pekné góly Vojtu a Eliáša. Trenérovi Bačkayovi sa podarilo nájsť pevnú kosť mužstva. Brankár Štefánik, obaja stopéri Mital' a Živčák, stredopoliari Gálik a Uhrin a útočníci Vojta s Eliášom by mali v posledných kolách poriadne zatiahnuť kolektív.

K vydareným ťahom patrí nasadenie J. Matiho na domácej pôde. Vďaka skúsenostiam je pre mužstvo veľmi osožný a aj proti Vranovu bol pri zrode oboch gólov Slovana. Tréningový výpadok je badateľný u bratov Partilovcov a Hvišč svoju skvelú formu stále hľadá. Všetci traja sú však mladí a perspektívu majú pred sebou.

Na záver som si nechal smutnú správu. 16. októbra nás náhle opustil JUDr. Bohdan Benedik, predseda VsFZ. Mal 51 rokov. Bol skvelý človek a výborný priateľ. Osud giraltovského futbalu po vypadnutí z III. ligy mu nebol ľahostajný. Návrat do elitnej súťaže ho veľmi potešil. Takú spriaznenú dušu na najvyššom poste už Giraltovce mať nebudú. ČESŤ JEHO PAMIATKE !

MVDr. Miroslav Deutsch

POZVÁNKA

**Mesto Giraltovce Vás srdečne pozýva na súťaž v ľudovom speve
GIRALTOVSKÝ HUDÁK 2005**

ktorá sa uskutoční 10. novembra 2005 v zasadačke MsÚ.

**Mesto Giraltovce organizuje v dňoch 25. – 26. novembra 2005
PREDVIANOČNÉ PREDAJNÉ TRHY GIRALTOVCE 2005**